

Kuća ljudskih prava
Selska cesta 112c, HR-10000 Zagreb
t: +385 (0)1 457 23 98
f: +385 (0)1 457 23 99
kontakt@documenta.hr
www.documenta.hr

MB: 1925199, OIB: 09095322581
Raiffeisen bank Austria d.d.
Broj računa: 2484008-1102930793

Zagreb, 19. 02. 2017.

PRIOPĆENJE POVODOM NAJAVLJENOG ZAHTJEVA ZA REVIZIJOM PRESUDE MEĐUNARODNOG SUDA PRAVDE U POVODU TUŽBE ZBOG GENOCIDA BOSNE I HERCEGOVINE PROTIV SRBIJE

Pozdravljamo najavljeno podnošenje zahtjeva za revizijom presude *Međunarodnog suda pravde* u povodu tužbe zbog genocida Bosne i Hercegovine protiv Srbije. Od samoga početka ratova na području tadašnje Jugoslavije organizacije za ljudska prava su insistirale na suočavanju sa zločinačkom ratnom realnošću. Po završetku rata ovaj je pristup nastavljen u vidu težnje da se omogući cjelovito suočavanje poslijejugoslavenskih društava s vlastitom prošlošću, suočavanje koje ne bi tek recikliralo nacionalističke mitove, nego ozbiljno propitalo enormnu cijenu koja je plaćena za pobjede i poraze, za provođenje etničkoga čišćenja na najvećem dijelu teritorija nekadašnje SFRJ. Ta je „cijena“ ponajprije iskazana u ljudskim životima i nesrećama preživjelih.

U tim su nastojanjima aktivisti/ce civilnoga društva bili nerijetko usamljeni, dapače i napadani politički i medijski kao nacionalne izdajice. I u razdobljima političkih popuštanja tek bi ponetko iz političke elite (najčešće pod pritiskom izvana) pokazivao barem simpatije (a veoma rijetko razumijevanje) za ustrajavanje na suočavanju s prošlošću.

Zbog svega toga, za civilno je društvo na čitavome području bivše Jugoslavije posve neprihvatljiv način na koji se aktualno raspravlja o pokušajima revizije presude *Međunarodnoga suda* u Haagu u povodu tužbe zbog genocida koju je BiH podnijela protiv Srbije. Samo će *Sud* u eventualnome postupku ocijeniti jesu li ispunjeni uvjeti za reviziju presude, no za poslijejugoslavenska društva preliminarno se čini bitnim sljedeće:

- reakcije na pokušaj revizije presude polaze od pretpostavke da bi novi sudski postupak nužno „doveo do pogoršanja aktualnih međunacionalnih i međudržavnih odnosa“ – time se niječu osnovna načela suočavanja s prošlošću, jer ono sigurno ne počiva na sudskim presudama, ali svaku takvu presudu poima kao prinos neizbježnome raščišćavanju s prošlošću, polazeći od dugoročnog procesa pomirenja kao cilja;
- posebno je zabrinjavajuće da su se ovakvim stavovima priključili i neki od ovlaštenih predstavnika „međunarodne zajednice“, što pokazuje da više ni izvanjski čimbenici nisu u stanju očuvati objektivnost u pristupu stanju na jugoistoku Europe, nego se orijentiraju na puko dnevno-političko taktiziranje;
- do sada uopće nije bilo javnih reakcija na aktualna zbivanja koje bi - neovisno o pragmatičkim razmatranjima kome politički šteti, a kome koristi revizijski postupak – ukazala na to da je ponovno razmatranje ratnih zločina važno kako bi se izbjeglo ono najgore što se poslije rata može dogoditi, njegovo mistificiranje, uljepšavanje, uz zaborav zločina – i, posebice, žrtava;
- propušta se sagledati da vladine institucije svima nama duguju korištenje svih raspoloživih načina priznanja patnje žrtava i traženja mogućeg obeštećenja, što uključuje traženje revizije presude.